

Planering för god arbetsmiljö

Ett material för förare, entreprenörer och uppdragsgivare inom skogsbränslehantering

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Det är viktigt att arbeta förebyggande och systematiskt med arbetsmiljöfrågor för att skapa bra arbetsförhållanden.

I följande bilder lyfts tips och frågor att diskutera för ledning och förare.

För den som vill läsa mer kan följande rekommenderas:

Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:1

Almqvist m.fl. (2007) Ergonomisk checklista för skogsmaskiner.

Arbetsmiljöverket (2011) Arbetstidslagen

<http://www.av.se/teman/skogen/forebygg/>

Arbetsledning – långsiktig planering

FAKTA

- Skogsbruket är en olycksdrabbad bransch.
- Arbetet innebär även påfrestningar på kroppen.
- Många och snabba beslut ger hög mental belastning.

Hur gör ni för att:

- Introducera ny arbetskraft och nya arbetsmoment?
- Identifiera risker?
- Åtgärda risker och brister?
- Få förarna delaktiga i förebyggande arbete?

Arbetsledning – Organisering av arbetsflöden

Stubbskörd

Skotning

Sönderdelning

ATT TÄNKA PÅ

- Hur olika led vid skogsbränslehantering påverkar varandra.
- Hur objektens geografiska placering påverkar förarna.
- Förarens vardag.

Hur gör du för att:

- Få bra kommunikation mellan olika led?
- Minimera förarnas transportsträckor?
- Skapa positiv arbetssituation för förarna?

Erfarenheter visar att om det finns en bra kommunikation mellan de olika leden vid skogsbränslehantering så kan förarna underlätta arbetet för varandra. Till exempel genom att skapa bra körvägar och underlätta lastning.

Många förare åker långa sträckor ut till objekten och måste ibland övernatta i husvagn. Går det att samverka med andra entreprenörer och skogsbolag för att optimera planeringen?

Många förare arbetar ensam och trivs med det. Trots detta behöver de ha kontakt med arbetskamrater eller andra personer, dels ur ett socialt perspektiv, dels ur säkerhetssynpunkt.

Arbetsledning - planering objekt

ATT TÄNKA PÅ

- Välj lämpligt ekipage utifrån objektets förutsättningar för att skapa bra arbetsförhållanden.
- Informera förarna om objektets specifika förhållanden.

Hur gör du för att:

- Bedöma vilket ekipage som är mest lämpligt ur arbetsmiljösynpunkt?
- Säkerställa att förarna tar till sig information om arbetsmiljöaspekter?

Objektets markförhållanden (GYL), sortiment, storlek och avstånd till väg påverkar vilket ekipage och vilken utrustning som är lämpligast att använd. Hänsyn behöver främst tas till vibrationer, buller, damm och ergonomi.

Det är viktigt att förarna får information om de specifika förhållanden som gäller för respektive objekt. Till exempel om det finns risk för mögel i materialet, restriktioner finns för bullrande verksamhet delar av dygnet pga närhet till bebyggelse, vintervägar över fruset vatten, markförhållanden som ger risk att köra fast eller välta.

FAKTA

- Ekipaget ska riskbedömas och servas.
- Planering av arbetstiden behövs.
- Kontinuerlig fortbildning gynnar arbetslivet.

Förare - långsiktig planering

Att diskutera

- Använder du checklista för riskbedömning?
- Hur planeras större service?
- Ska bedömningen göras själv eller tillsammans?
- Planering av arbetstid?
- Lämpliga former för att uppdatera kunskaper och färdigheter.

En riskbedömning av ekipaget ska göras. Kontrollera enligt checklista. Tänk gärna utifrån de olika moment som ingår i arbetet, såsom på- och avstigning, manövrering i hytt, förflyttning med ekipage, underhåll och reparationer.

Planera arbetet så att du som förare får lagom arbetsbelastning över tid. Enligt arbetstidslagen är normal arbetstid 40 timmar per vecka. Vidare ska man ha en dygnsvila med minst 11 timmar under en 24 timmarsperiod, samt veckovila om 36 timmar under varje 7-dygns period.

Som förare är det viktigt att ta till sig den utvecklingen som pågår avseende både utrustning och skogsbränslebranschen. Denna utveckling i kombination med ny kunskap om arbetsmiljöförhållanden och arbetsmetoder kan användas för att skapa förbättrade arbetsförhållanden.

Tips på litteratur.

Ergonomisk checklista för skogsmaskiner.

Arbetstidslagen

Förare – planering av arbetsdagen

TIPS

- Ha kontakt med övriga inblandade på objektet för att planera arbetet.
- Se till att ha rätt utrustning för objektet.
- Ta regelbundna pauser, matraster och rör på dig.
- Ha överenskomna regelbundna kontakter.

Vilka är dina erfarenheter och tips till andra?

Ha om möjligt kontakt med andra involverade för att planera så att arbetet flyter på bra för alla parter. Tänk även på att prata med den som kommer efter dig på objektet, redan innan du påbörjar ditt arbete.

Se till att ha med rätt utrustning till respektive objekt. Det kan till exempel handla om band, rätt sorts grip, risrede osv. Planera även så att du har med utrustning för att kunna göra enklare service och reparationer. Ha med och använd lämplig personlig skyddsutrustning.

Ta pauser och rör på dig regelbundet, speciellt viktigt för de som har kranhytt, eftersom den är trång och arbetsställningen låst. Passa på att kontrollera maskinen och planera arbetet från marken. Matraster behövs för att få energi och återhämtning. Om möjligt variera mellan olika arbetsuppgifter under dagen.

Vid ensamarbete bör överenskomna kontakter ske minst var 3:e timme, samt i slutet av arbetsdagen för att uppmärksamma om olyckor sker. Kontakter med andra kan ske via telefon och Internet, och i samband med skiftbyte.

Uppföljning - utvärdering

ATT TÄNKA PÅ

- Följ upp arbetsmiljön efter varje objekt och sammanfatta årligen.
- Dela med dig av goda exempel.
- Lär av misstagen.
- Arbetet ska vara attraktivt.

Hur gör ni:

- Med uppföljning?
- För att utbyta erfarenheter?
- För att trivas på jobbet?

Som en del i det systematiska arbetsmiljöarbete ingår att följa upp arbetsmiljöförhållandena och utvärdera påverkan på människan. Detta ligger sedan till grund för förbättringsarbete. Därmed är det lämpligt att ta sig tid och reflektera, samt notera erfarenheter från varje objekt. Årligen görs sedan sammanställning. Tänk även på att studera tillbud, olycksfall och sjuktal, som grund för ett säkrare arbete.

Prata med andra i ditt nätverk och utbyt goda erfarenheter. Tänk på att små eller för dig självklara saker kan vara till nytta för andra. Våga diskutera misstag och försök att gemensamt hitta lösningar.

För att kunna ta tillvara och utveckla den kompetens som finns är det viktigt att arbetet och arbetsplatsen är attraktivt så att man vill stanna kvar på arbetet och engagera sig i det. Nöjda medarbetare är också goda ambassadörer vid rekrytering.

Detta material har tagits fram av

Ing-Marie Andersson och Ann Hedlund vid
Högskolan Dalarna

i samarbete med
Bengt Karlsson och Jimi Högfeldt,
Sveaskog

